

3.9.2013

Ympäristöministeriö

Kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite: 5.7.2013 päivätty lausuntopyyntö, Dnro YM 028:00/2011

Lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta

Vesilaitosyhdistys (VVY) on vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäseninämme on noin 300 vesihuoltolaitosta kattava noin 90 % maamme vesihuollosta.

Järjestetty vesihuolto kattaa tällä hetkellä talousveden osalta yli 90 % ja jätevesien johtamisen ja käsittelyn osalta yli 80 % Suomen väestöstä. Jätevesien käsittelyn sivutuotteena syntyy puhdistamolietettä, jota jalostetaan käsittelemällä myös maataloudessa hyödynnettäviksi lannoitevalmisteiksi.

Nitraattiasetuksen vaatimuksilla on konkreettisesta merkitystä vesien ja pohjavesien laadun parantamisessa ja suojelussa. Vesien suojelua tulee edistää ja siihen liittyviä toimia tarvitaan kaikilla sektoreilla, jotta vesistöjemme tila paranee. Alla olevissa kommentaasseamme tuomme kuitenkin esiin huolestumme niiden asioiden osalta, joiden suhteen ympäristönsuojelun esitetyt toimet asetusehdotuksessa eivät näkemyksemme mukaan ole kohtuullisesti toteutettavissa.

Väliaikainen varastointi pellolla

Väliaikaisesta pellolla varastoinnista ehdotetaan säädettäväksi, että lietettä tai lantaa voidaan varastoida enintään kuukausi pellolla. Kuiva-ainepitoisuuden tulee olla vähintään 30 % ja lietepatterin tulee olla asianmukaisesti peitetty valumien estämiseksi.

Levitykseen keväällä käytettävissä oleva aika on lyhyt, joten kuljetusten järjestäminen siten, että liete kuljetettaisiin juuri oikeaan aikaan pelloille, ei ole kuljetuskapasiteetin rajallisuuden vuoksi mahdollista, vaan lietteen välivarastointia pelloilla tarvitaan. Kuljetusten toteuttamisen juuri ennen kevään lannoituskautta estää kelirikko, jolloin raskaiden lietelastien kuljetaminen liejuisia teitä pitkin ei ole mahdollista. Jotta lannoitevalmisteet olisivat pelloilla valmiina silloin, kun niitä tarvitaan, ne tulee kuljettaa sinne viimeistään loppupalvesta. Levitys on mahdollista, kun pellot ovat sulaneet ja kuivuneet. Tällaista olosuhteiltaan lannoituksen levitykselle otollista ajankohtaa on mahdotonta ennustaa tarkasti etukäteen.

Edellä mainituista teknisistä rajoitteista johtuen kuukauden varastointiaika pellolla ennen levitystä ei käytännössä ole toimiva ratkaisu, eikä tällaista aikarajoitetta tulisi asettaa.

Todettakoon, että lietepohjaisia orgaanisia lannoitevalmisteita käytettäessä hyödynnetään normaalisti aina viiden vuoden tasausjaksoa eli varastointi ja levitys samalle peltolohkolle tapahtuu enintään viiden vuoden välein. Koska varastointia pellolla toteutetaan näin harvoin, soveltuvat väliaikaiset ratkaisut tässä tapauksessa luontevasti käytettäviksi.

Pellolle tai pellon viereen toteutettava väliaikainen varastointiauma eli patteri on lannoitevalmisteiden kuljetukseen ja levittämiseen liittyvän logistiikan onnistumisen edellytys. Vesilaitosyhdistyksen näkemyksen mukaan pääpaino tulisi olla väliaikaisen varastoinnin ke-

hittämisessä siten, että siihen liittyvät ympäristöhaitat hallitaan hyväksyttävällä tavalla. MTT tutkii LeviLogi -hankkeessa orgaanisten lannoitevalmisteiden käyttötapojen ja varastoinnin ratkaisuja. Uskomme, että tutkimus- ja kehitystyön kautta patteroinnin toteuttamistapoja voidaan kehittää siten, että pellolla toteutettavaan välivarastointiin löytyy ympäristönsuojelun ja toisaalta toteutuskustannusten kannalta tyydyttäviä ratkaisuja.

Lietepohjaisten lannoitevalmisteiden käytön tiedetään muuttuvan hyvin herkästi erilaisten toimintaa hankaloittavien muutosten seurauksena. Varastoinnin kustannukset ohjaavat viljelijän helposti taloudellisin perustein käyttämään epäorgaanisia lannoitteita sen sijaa, että tilalla hyödynnettäisiin orgaanisia lannoitevalmisteita. Mikäli varastointia koskevat vaatimukset koetaan maataloilla kohtuuttomiksi tai epätaloudellisiksi, syntyy niistä este ravinteiden kierrätykselle. Varastointia koskevia vaatimuksia asetettaessa tulisi myös ravinteiden kierrätyksen edistämisen näkökulma ottaa huomioon ja arvioida asetuksen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti.

Kuiva-ainepitoisuus

Ehdotuksen mukaan peltovarastoinnissa edellytetään, että lannan tai lietteen kuiva-ainepitoisuus on 30 %. Kuiva-ainepitoisuus ei sinällään ole riittävä kriteeri määrittämään milloin lannoitevalmiste on ominaisuuksiltaan sellaista, että se on aumattavissa. Puhdistamolietteestä valmistettu maanparannuskomposti on olemukseltaan kiinteää ja pysyy hyvin aumassa alemmillakin kuiva-ainepitoisuuksilla. Ei olisi mielekästä, että tällaista tuotetta ei saisi patteroida, vaikka joidenkin muiden lannoitevalmisteiden osalta 30 %:n kiintoainepitoisuus onkin aumattavuuden kannalta toimiva kriteeri. Vesilaitosyhdistyksen mielestä riittävä kuiva-ainepitoisuusvaatimus pellolla varastoitavalle kompostoiduille orgaanisille lannoitevalmisteille on 25 %. Vaihtoehtoisesti on syytä miettiä kuiva-aineen lisäksi tai tilalle jotakin muuta kriteeriä, jolla todetaan tuotteen soveltuvuus aumassa säilytettäväksi.

Orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointi

Asetusehdotuksen mukaan orgaanisia lannoitevalmisteita vastaanottavalla tilalla tulee olla erillinen varastointitila tai orgaaniset lannoitevalmisteet on varastoitava tiivispohjaisella alustalla. Nesteiden pääsy ympäristöön tulee estää ja lannoitevalmisteet on tarvittaessa peitettävä. Asetus sisältää erilaisia vaihtoehtoja edellä mainittujen vaatimusten toteuttamiseen.

Koska asetusehdotuksen mukainen kuukauden varastointiaika pelloilla on käytännössä mahdoton, ohjaa ehdotus pysyväisluonteisen varastointikapasiteetin rakentamiseen. Varastoinnin järjestäminen on vastaanottavalle maatilalle merkittävä investointi. Kuten edellä on todettu, lisäkustannukset ohjaavat maatiloja epäorgaanisten lannoitevalmisteiden suosimiseen. Pidämme pellolla tapahtuvan väliaikaisen varastoinnin toimintatapojen kehittämistä oleellisena edellytyksenä lietepohjaisten lannoitevalmisteiden hyödyntämiseen myös jatkossa.

Varastoinnin investointituki

Varastoinnin edellyttämiin investointeihin tulee olla mahdollista saada investointitukea. Investointitukea tulee myöntää samoin perustein lannan tai muiden orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointiin liittyviin investointeihin.

Varastoinnin sääntelyn yksityiskohtaisuus

Orgaanisten lannoitevalmisteiden koostumus vaihtelee, joten myös varastointiratkaisuissa tarvitaan joustavuutta siten, että voidaan valita kulloiseenkin olosuhteeseen soveltuvin toimintatapa. On syytä vakavasti harkita varastointia koskevien vaatimusten antamista viranomaisohjeina, jolloin erilaisia teknisiä toteuttamisvaihtoehtoja voitaisiin ottaa paremmin huomioon. Tällainen ohje selventäisi huomattavasti myös toteutukselta edellytettävää teknistä ja rakenteellista vaatimustasoa.

Fosforia koskevat vaatimukset

Kun lietepohjaisia lannoitevalmisteita hyödynnetään maataloudessa, lietteen levitystä rajoittaa usein ympäristötuen ehtojen fosforin enimmäismäärä. Puhdistamolietepohjaisen lannoitevalmisteen fosforista otetaan laskennassa huomioon 40 % eli tämän osuuden kokonaisfosforista ajatellaan olevan kasveille käyttökelpoista. Lietteiden levitysmäärät jäävät määrällisesti jo nyt aina matalalle tasolle, koska rajoitukset koskien typen, fosforin tai haitallisten metallien levitysmääriä ovat sangen tiukat. Levitysmääriä edelleen vähentäviä muutoksia ei tulisi tehdä ilman erittäin painavia perusteita ja selvityksiä. Toiminnanharjoittajan kannalta erilaiset päällekkäiset ja eri tavalla määritettävät rajoitukset ovat hyvin hankalia. Hyvää hallintoa osoittaisi fosforin levitystä koskevien säädösten ja määräysten yhdenmukaisuus sekä päällekkäisyyksien välttäminen.

Osmo Seppälä
toimitusjohtaja

Saijariina Toivikko
vesihuoltoinsinööri